

Teadmiste kontroll: KOMPOSTIMISE ALUSED

Nimi: _____

Kuupäev: _____

Juhis: Vali igale küsimusele üks õige vastus ja märgi see ristiga. Iga õige vastus annab 1 punkti. Maksimaalne tulemus on 28 punkti.

Kompostimine ja kompostimaterjalid

1. Milline kirjeldus iseloomustab kõige täpsemalt aeroobset kompostimist?

- ☐ A) Orgaanilise aine kontrollitud lagundamine hapniku juuresolekul
- ☐ B) Biojäätmete põletamine energia saamiseks
- ☐ C) Orgaanilise aine lagundamine täielikult hapnikuta
- ☐ D) Biojäätmete mehaaniline peenestamine

2. Milline väide komposti kohta on õige?

- ☐ A) Kompost on üksnes kuivatatud biojäätmete segu
- ☐ B) Kompost on biojäätmetest toodetud huumusetaoline ja väetusainerohke mullaparandaja
- ☐ C) Kompost koosneb ainult loomsetest jätmetest
- ☐ D) Komposti kasutatakse peamiselt kütusena

3. Milline materjal EI sobi kompostimiseks?

- ☐ A) Kohvipuru
- ☐ B) Pabertaskurätik
- ☐ C) Immutatud puit
- ☐ D) Aedviljajäätmed

4. Milline omaduste kombinatsioon iseloomustab pruune kompostimaterjale?

- ☐ A) Lämmastikurikkad, veerikkad ja kiiresti lagunevad
- ☐ B) Süsinikurikkad, kuivemad ja kompostile õhulisust lisavad
- ☐ C) Pehmed, määrjad ja C:N suhtega 10–30 : 1
- ☐ D) Üksnes loomse päritoluga ja kiiresti lagunevad

5. Milline on kompostitava segu soovituslik C:N suhe?

- ☐ A) 1–5 : 1
- ☐ B) 10–15 : 1
- ☐ C) 20–30 : 1
- ☐ D) 100–200 : 1

6. Mis juhtub tõenäoliselt siis, kui kompostisegus on liiga palju lämmastikku?

- ☐ A) Tekib ammoniaaki ja ebameeldiv lõhn
- ☐ B) Temperatuur ei saa kunagi tõusta üle 5 °C
- ☐ C) Kompost muutub kohe valmis mullaks
- ☐ D) Süsihappegaasi teke lakkab täielikult

7. Milline paar sisaldab üht rohelist ja üht pruuni materjali?

- ☐ A) Kohvipuru ja saepuru
- ☐ B) Saepuru ja paber
- ☐ C) Toidujäätmed ja vetikad
- ☐ D) Põhk ja puukoor

Temperatuuri mõju kompostimisele

8. Millises temperatuurivahemikus toimub materjali järgi komposti lagunemisprotsess?

- ☐ A) 0–10 °C
- ☐ B) 5–20 °C
- ☐ C) 20–70 °C
- ☐ D) 75–100 °C

9. Mis toimub kompostis temperatuuril alla 5 °C?

- ☐ A) Mikroorganismide tegevus soikub ja lagunemine peatub
- ☐ B) Algab kõige intensiivsem lagunemine
- ☐ C) Hävivad kõik umbrohuseemned
- ☐ D) Tselluloos laguneb kõige kiiremini

10. Mida lagundatakse eelkõige mesofiilses faasis?

- ☐ A) Lihtsaid orgaanilisi aineid, näiteks suhkruid ja aminohappeid
- ☐ B) Ainult ligniini
- ☐ C) Üksnes mineraalaineid
- ☐ D) Ainult puukoort ja saepuru

11. Miks on oluline, et termofiilses faasis tõuseks temperatuur 60–70 °C-ni?

- ☐ A) See suurendab komposti veesisaldust
- ☐ B) See hävitab haigustekitajaid, kahjureid ja umbrohuseemneid
- ☐ C) See peatab kõik mikroorganismid
- ☐ D) See muudab komposti anaeroobseks

12. Millises temperatuurivahemikus on lagunemine kõige intensiivsem?

- ☐ A) 5–15 °C
- ☐ B) 20–30 °C
- ☐ C) 45–55 °C
- ☐ D) 70–80 °C

13. Komposti temperatuur tõusis 78 °C-ni. Milline tegevus on kõige sobivam?

- ☐ A) Lisada ainult rohelist materjali
- ☐ B) Kompost hoolikalt läbi segada
- ☐ C) Kompost tihedalt kinni pressida
- ☐ D) Lõpetada temperatuuri mõõtmine

14. Kuidas tuleks temperatuuri kompostis mõõta?

- ☐ A) Ainult hunniku pinnalt ühest kohast
- ☐ B) Ainult kõige kuivemast kohast
- ☐ C) Erinevatest kohtadest ning pindmisest ja sügavamast kihist
- ☐ D) Üks kord alles valmis kompostis

Hapniku ja süsihappegaasi mõju

15. Milline gaaside liikumine toimub aeroobsete organismide hingamisel?

- ☐ A) Nad kasutavad CO₂ ja eritavad O₂
- ☐ B) Nad kasutavad O₂ ja eritavad CO₂
- ☐ C) Nad kasutavad ainult lämmastikku
- ☐ D) Nad ei mõjuta komposti gaasilist koostist

16. Milline O₂ sisaldus peaks kompostis olema?

- ☐ A) Alla 5%
- ☐ B) 5–10%
- ☐ C) 15–20%
- ☐ D) Üle 30%

17. Mis juhtub bakteritega, kui O₂ sisaldus langeb alla 5%?

- ☐ A) Nad hakkavad kiiremini paljunema
- ☐ B) Nad lämbuvad
- ☐ C) Nad toodavad hapnikku
- ☐ D) Nad muutuvad vihmaussideks

18. Kuidas aitab pruun materjal komposti gaasivahetust parandada?

- ☐ A) Täidab kõik õhutühimikud veega
- ☐ B) Muudab massi pehmemaks ja tihedamaks
- ☐ C) Loob tugevamate tükkidega vaba õhuruumi
- ☐ D) Peatab süsihappegaasi tekke

19. Milline on komposti soovituslik CO₂ sisalduse vahemik?

- ☐ A) 0,03–0,1%
- ☐ B) 0,5–5,0%
- ☐ C) 6–10%
- ☐ D) 15–20%

20. Mida näitab olukord, kus kompostis on O₂ vähe ja CO₂ palju?

- ☐ A) Gaasivahetus on puudulik
- ☐ B) Kompost on kindlasti valmis
- ☐ C) Kompostis on liiga palju pruuni materjali
- ☐ D) Mikroorganismid ei hinga

21. Milline tegevus parandab kõige otsesemalt hapnikupuudust kompostis?

- ☐ A) Komposti segamine või ümbertõstmine
- ☐ B) Komposti tihedalt kokku surumine
- ☐ C) Komposti katmine õhukindla kilega
- ☐ D) Ainult vee lisamine

Vee mõju kompostimisele

22. Milline on laguneva komposti optimaalne veesisaldus?

- ☐ A) 5–15%
- ☐ B) 20–30%
- ☐ C) 40–60%
- ☐ D) 75–90%

23. Miks kahjustab liigne vesi aeroobset kompostimist?

- ☐ A) Vesi muudab süsiniku lämmastikuks
- ☐ B) Vesi täidab õhutühimikud ja loob anaeroobse keskkonna
- ☐ C) Vesi peatab sademed
- ☐ D) Vesi suurendab alati komposti õhulisust

24. Mis hakkab juhtuma, kui niiskusesisaldus langeb alla 40%?

- ☐ A) Bakterid muutuvad aktiivsemaks kui kunagi varem
- ☐ B) Lagunemises hakkavad domineerima seened
- ☐ C) Kompost muutub kohe anaeroobseks
- ☐ D) Bioloogiline lagunemine lakkab alati täielikult

25. Millise niiskusesisalduse juures lakkab bioloogiline lagunemine?

- ☐ A) Alla 15%
- ☐ B) Alla 30%
- ☐ C) Alla 40%
- ☐ D) Alla 60%

26. Kompost on Eestis välitingimustes liiga märg. Milline meede on kõige sobivam?

- ☐ A) Suurendada sademete juurdepääsu
- ☐ B) Katta kompost spetsiaalse kattega ja tasakaalustada segu pruuni materjaliga
- ☐ C) Suruda hunnik võimalikult tihedaks
- ☐ D) Lisada ainult rohelist materjali

27. Milline niiskuse määramise meetod on lihtne ja kiire, kuid mitte väga täpne?

- ☐ A) Kuivatamismeetod
- ☐ B) Pigistustest
- ☐ C) Laboratoorne gaasianalüüs
- ☐ D) Temperatuuri mõõtmine

28. Milline väide valmis komposti veesisalduse kohta on õige?

- ☐ A) Tavaliselt 5–15%
- ☐ B) Tavaliselt 20–30%
- ☐ C) Tavaliselt 35–45%
- ☐ D) Alati täpselt 60%